

ТАВРІЙСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В.І. ВЕРНАДСЬКОГО
Навчально-науковий інститут управління, економіки та природокористування
Кафедра фінансів та обліку

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор навчально-наукового інституту
Володимир ГОРНИК

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

БАНКІВСЬКИЙ НАГЛЯД

Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти

галузь знань 07 «Управління та адміністрування»

спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»

освітньо-професійна програма «Фінанси, банківська справа та страхування»

форма навчання денна

⋮

КИЇВ 2024

РОЗРОБНИК силябусу, старший викладач кафедри фінансів та обліку

Світлана МАЛА

(підпис)

Розглянуто та схвалено на засіданні кафедри фінансів та обліку

Протокол № 1 від 29 08 2024

Завідувач кафедри

Анатолій ПУТІНЦЕВ

Гарант освітньо-професійної програми «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»: кандидат економічних наук, доцент

(Ольга ПИЛИПЕНКО)

(підпис)

Рецензії/відгуки (вказати від кого, за наявності)

2. Загальна інформація про навчальну дисципліну	
1. Назва навчальної дисципліни, код в ОПІ	Банківський нагляд Шифр за ОПІ – ОК.32
2. Статус навчальної дисципліни	Обов'язкова
3. Рік навчання, семестр у якому викладається дисципліна	4 рік навчання, 8-ий семестр
4. Обсяг навчальної дисципліни (кількість кредитів, загальна кількість годин (аудиторних за видами занять, самостійної роботи здобувача вищої освіти)	3 кредити, 90 годин, 24 години аудиторних, з них: 12 год. лекцій, 12 год. семінарських занять 66 годин - самостійна робота
5. Вид підсумкового (семестрового) контролю	залік
6. Інформація про консультації	за окремим розкладом, погодженим зі здобувачами вищої освіти
7. Мова викладання	українська
8. Прізвище, ім'я, по батькові викладача (науковий ступінь, вчене звання, посада)	Курінна Оксана Володимирівна, старший викладач кафедри фінансів та обліку
9. Контактна інформація викладача	kyrinna.oksana@tnu.edu.ua
10. Посилання на силабус на веб-сайті Університету	
3. Опис навчальної дисципліни	
Анотація дисципліни	Дисципліна «Банківський нагляд» вивчає інструменти та методи банківського регулювання та нагляду в сучасних умовах господарювання. Метою банківського нагляду є стабільність банківської системи та захист інтересів вкладників і кредиторів банків щодо безпеки зберігання коштів клієнтів на банківських рахунках. Для забезпечення цього завдання необхідні адекватні методологічні підходи до оцінки фінансової стійкості банків, спроможності менеджменту контролювати ключові процеси, виконання нормативних вимог, а також обґрунтоване та своєчасне втручання при встановленні підвищених ризиків.
Мета, завдання та цілі вивчення дисципліни	<u>Мета викладання</u> навчальної дисципліни «Банківський нагляд»: досконале опанування майбутніми фахівцями науково-методичних знань та аналітико-розрахункових і управлінських навичок в сфері банківського регулювання, методології та інструментарію здійснення нагляду за діяльністю банків з боку Національного банку України. <u>Завдання навчальної дисципліни</u> : вивчення загальних понять системи банківського регулювання та нагляду в Україні; оволодіння

	<p>нормативною базою та інструментарієм контролю за діяльністю банків у процесі їх реєстрації, ліцензування, аналізу економічних параметрів та фінансової звітності; опанування теоретичних та методичних засад організації банківського регулювання та нагляду в Україні; формування професійних знань стосовно порядку створення, реєстрації та ліцензування банківської діяльності в Україні; оволодіння основними положеннями пруденційного безвиїзного регулювання банківської діяльності в Україні; вивчення правил інспекційних перевірок банків в Україні.</p> <p><u>Цілі вивчення дисципліни:</u> вміти контролювати фінансовий стан банків та їхніх підрозділів; аналізувати діяльність банків у процесі інспектування; здійснювати аудит у банках; аналізувати механізм процесу допуску банків на ринки; застосовувати до банків адекватні заходи впливу за порушення банківського законодавства; оцінювати діяльність банків з використанням методів документарного контролю; управляти рівнем ризикованості діяльності банків.</p>
Пререквізити	«Гроші та кредит», «Банківська справа», «Аналіз банківської діяльності», «Банківські операції»
Постреквізити	«Банківський менеджмент»
Формат проведення дисципліни	Змішана форма навчання: очна та онлайн (з використанням Google Classroom)

4. Загальні та спеціальні компетентності

Шифр та назва компетентності	Результати навчання			
	Знання	Уміння/ навички	Комунікація	Відповідальність і автономія
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності				
СК05. Здатність застосовувати знання законодавства у сфері монетарного, фіскального регулювання та регулювання фінансового ринку.		ПР11		
СК08. Здатність виконувати контрольні функції у сфері фінансів, банківської справи				

та страхування				
----------------	--	--	--	--

5. Програмні результати навчання

ПР11. Володіти методичним інструментарієм здійснення контрольних функцій у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

6. Тематика та зміст навчальної дисципліни.

Номер та назва розділу, теми, перелік основних питань	Вид навчально го заняття	Форми і методи контролю знань	Кількість годин
Тема 1. Організація системи банківського регулювання та нагляду	Лекція	усне опитування/обговорення/ дискусія/ проблемні питання	1
Тема 2. Встановлення і контроль економічних нормативів, що регламентують діяльність банківських установ	Лекція Практичне заняття	усне опитування/обговорення/ дискусія/ проблемні питання	1 2
Тема 3. Визначення рейтингової оцінки діяльності банків	Лекція Практичне заняття	усне опитування/обговорення/ дискусія/ проблемні питання	2 2
Тема 4. Виїзне інспектування банків	Лекція Практичне заняття	усне опитування/обговорення/ дискусія/ проблемні питання/ презентація	2 2
Тема 5. Робота з проблемними банками	Лекція Практичне заняття	усне опитування/обговорення/ дискусія/ проблемні питання/ презентація	2 2
Тема 6. Процес управління банківськими ризиками, організація та функціонування системи ризик-менеджменту в банку	Лекція Практичне заняття	усне опитування/обговорення/ дискусія/ проблемні питання/ презентація	2 1
Тема 7. Виявлення та ідентифікація банківських ризиків	Лекція Практичне заняття	усне опитування/обговорення/ дискусія/ проблемні питання/ презентація	1 1
Тема 8. Методи управління банківськими ризиками.	Лекція Практичне заняття	усне опитування/обговорення/ дискусія/ проблемні питання	1 2

7. Інформація про індивідуальне завдання

1. Виконання розрахункових робіт, домашньої контрольної роботи.

2. Аналітичний огляд.
3. Аналіз практичних, проблемних ситуацій.
4. Підготовка результатів власних досліджень до виступу на конференції.
5. Написання доповіді.

Протягом навчального семестру студент готує доповідь за обраним дискусійним питанням. З підготовленою доповіддю студент виступає на семінарському занятті відповідно до обраної тематики. Час доповіді – до 10 хвилин. Доповідь має ґрунтуватися на матеріалах наукових джерел та періодичних видань, бути відповідною сучасному фінансовому стану обраної сфери та мати практичне значення.

Перелік дискусійних питань:

1. Основні причини, що змушують державу взяти на себе функцію банківського нагляду.
2. Ефективність директив Базельського комітету з питань банківського нагляду.
3. Співвідношення понять «банківське регулювання» та «банківський нагляд».
4. Оптимальна організаційна структура системи банківського регулювання та нагляду Національного банку України.
5. Необхідність функціонування міжнародної (наднаціональної) моделі організації системи регулювання та нагляду.
6. Проблеми та перспективи розвитку банківського регулювання та нагляду в Україні.
7. Об'єктивність вимог до засновників, акціонерів та статутного капіталу банку.
8. Професійна придатність та бездоганна ділова репутація керівництва банку при створенні банку: умовність чи необхідність?
9. Створення і реєстрація банків в Україні та інших країнах світу: порівняльний аналіз.
10. Порядок ліцензування банків в Україні та зарубіжних країнах: переваги та недоліки.
11. Право банку щодо повернення банківської ліцензії.
12. Причини надання/ненадання НБУ ліцензії на здійснення банківських операцій.
13. Застосування штрафних санкцій за порушення нормативів – справедливість чи покарання?
14. Встановлення НБУ обов'язкових економічних нормативів – умова покращення роботи банківського сектору чи надмірний контроль?
15. Безвиїзний нагляд: «плюси» та «мінуси» нагляду раннього застереження.

16. Правила проведення інспектування банків в Україні та зарубіжних країнах: переваги та недоліки.
17. Відсоток підтвердження достовірності інформації в процесі проведення інспектування банків.
18. Доцільність впровадження стандартів внутрішнього контролю банку.
19. Рейтингове оцінювання банків: необхідність застосування чи мода?
20. Існуючі методики рейтингового оцінювання банків: яка краща?
21. «Плюси» та «мінуси» в процесі встановлення сукупної рейтингової оцінки банку.
22. Співність існуючих підходів щодо класифікації ризиків.
23. Причинність виникнення ризиків банку.
24. Ефективність діяльності та/або дубляж функцій постійно діючих комітетів з управління ризиками (кредитний комітет, комітет з управління активами та пасивами, тарифний комітет).
25. Призначення тимчасової адміністрації: раціональність заходу чи ірраціональність.
26. Програма фінансового оздоровлення банку: дієвість заходу чи відтягування процесу припинення діяльності банку.
27. Порядок і форми проведення реорганізації банківських установ в Україні та зарубіжних країнах: порівняльний аналіз.
28. Елементи відповідності/невідповідності функціонування банківської системи України стандартам та вимогам ЄС.
29. Дотримання банками України вимог угоди Базель 2: що заважає?
30. Можливості вирішення проблем банківського нагляду в Україні в контексті євроінтеграції та глобалізації.

8. Технічне та програмне забезпечення (обладнання).

У режимі дистанційного навчання - вивчення курсу додатково передбачає приєднання кожного здобувача вищої освіти до програм Meet (для занять у режимі відеоконференцій). У цьому випадку здобувачу пропонується самостійно потурбуватися про якість доступу до інтернету. до навчального середовища, а також приєднання до папки курсу на Google Classroom оскільки там розміщуються навчальні матеріали

Ноутбук, персональний комп'ютер, мобільний пристрій (телефон, планшет) з підключенням до Інтернет, інше обладнання для:

- комунікації та опитувань,
- виконання домашніх завдань,
- виконання завдань самостійної роботи,
- проходження тестування (поточний, підсумковий контроль) тощо.

9. Політика дисципліни

Політика щодо академічної доброчесності: списування під час тесту, іспиту заборонені. Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. У випадку таких подій – реагування відповідно до Методичних рекомендацій для закладів вищої освіти з підтримки принципів академічної доброчесності.

Правила перезарахування кредитів у випадку мобільності, правила перескладання або відпрацювання пропущених занять тощо: відбувається згідно з Положення про організацію освітнього процесу у Таврійському національному університеті ім. В.І. Вернадського.

Політика щодо дедлайнів та перескладання: роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (до - 50% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності).

Перескладання тесту відбувається за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Політика щодо відвідування: відвідування занять є обов'язковим компонентом. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в онлайн-формі за погодженням.

10. Система оцінювання та вимоги

Розподіл балів за видами діяльності, як і самі види діяльності, обирає викладач відповідно до специфіки навчальної дисципліни:

- робота на лекційних заняттях;
- виконання завдань під час практичних занять;
- фронтальне/індивідуальне опитування та участь в обговоренні під час практичних занять;
- поточне тестування;
- виконання завдань самостійної роботи тощо.

Загальна система оцінювання	Підсумкова оцінка з дисципліни є сумою оцінок з відповідною вагою за кожен з таких видів робіт: активна робота на семінарських заняттях, тести, виконання практичних робіт та підсумковий контроль (екзамен). Підсумкова оцінка визначається відповідно до поданої нижче таблиці оцінювання за різними шкалами (100-бальна, ECTS, національна).
Тестування	Проводиться з кожної теми курсу, оцінюється максимум 5 балів/тема
Підготовка фіксованої доповіді	Максимум – 20 балів
Умови допуску до підсумкового контролю	Позитивна оцінка за всіма обов'язковими видами робіт

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90-100	відмінно	A	відмінне виконання
80-89	добре	B	вище середнього рівня
75-79		C	загалом хороша робота
66-74	задовільно	D	непогано
60-65		E	виконання відповідає мінімальним критеріям
30-59	незадовільно	FX	необхідне перескладання
0-29		F	необхідне повторне вивчення курсу

11. Рекомендовані джерела інформації

Основні:

1. Закон України «Про банки та банківську діяльність» від 07.12.2000 №212-111 // Урядовий кур'єр, 2001. – 17 січня.
2. Закон України «Про Національний банк України» від 20.05.1999р. №679-XIV// законодавчі і нормативні акти з банківської діяльності.-1999- №7.
3. Банківська система [Текст] : навч. посіб. / [М. І. Крупка та ін.] ; за ред. д-ра екон. наук, проф. М. І. Крупки ; Львів. нац. ун-т ім. Івана Франка. — Л. : ЛНУ ім. Івана Франка, 2012. — 508 с.
4. Банківська система [Текст] : навчально-методичний посібник / О. М. Мусієнко, І. В. Карбівничий, М. П. Могильницька . - К. : УБС НБУ, 2014. - 152 с.
5. Банківський нагляд // Сайт Національного банку України [Електронний ресурс]. – Ресурс доступу : https://bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=76262
6. Васюренко О. О. Банківський нагляд : підручн. / О. О. Васюренко, О. М. Сидоренко. – К. : Знання, 2011. – 502 с.
7. Економічні нормативи діяльності банків : глосарій банківської термінології [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=123298

Додаткові:

8. Банківська безпека : навч. посіб. / О.Д.Вовчак, Ю.О. Самура, В.А. Сидоренко, В.А. Вареник. - К. : Знання, 2013. - 237 с.
9. Диба М. І. Модернізація системи банківського регулювання та нагляду в глобальному середовищі : колект. монографія / М. І. Диба, Л. В. Конопатська, М. П. Гойванюк. – Київ : КНЕУ, 2015. – 398 с.

10. Конопатська Л. В. Банківський нагляд : навч. посібн. / Л. В. Конопатська, К. Є. Раєвський. – К. : КНЕУ, 2008. – 336 с.
11. Костенко В. В. Теоретичні аспекти банківського нагляду в Україні: сутність та його види / В. В. Костенко // Зб. наук. пр. «Глобальні та національні проблеми економіки». – Випуск 7. – Миколаїв : МНУ імені В. О. Сухомлинського, 2015. – С. 704–708.
12. Лещенко В. В. Організація системи банківського нагляду: структура, моделі, проблеми регулювання / В. В. Лещенко // Інвестиції: практика та досвід. – 2016. – №6. – С. 132–136.
13. Міщенко В. І. Банківський нагляд : підручн. / В. І. Міщенко, С. В. Науменкова. – К. : Центр наукових досліджень НБУ, 2010. – 497 с.
14. Смовженко Т. С. Банківський нагляд : підруч. для студ. вузів / Заг. ред. Т. С. Смовженко. – К. : ДВНЗ «УБС НБУ», 2011. – 431 с.
15. Соловаров А. В. Деякі аспекти банківського нагляду як інструменту впливу центрального банку / А. В. Соловаров // Молодий вчений. – 2015. – №1. – С. 74–78.

Інформаційні ресурси

1. Офіційний сайт Верховної Ради України www.rada.gov.ua
2. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України www.kmu.gov.ua
3. Офіційний сайт Державного комітету статистики України www.ukrstat.gov.ua
4. Офіційне інтернет-представництво Національного Банку України <http://www.bank.gov.ua/control/uk/index>
5. Офіційний сайт світового банку: www.worldbank.org
6. Офіційний сайт Асоціації українських банків www.aub.com.ua.
7. Офіційний сайт Українська асоціація інвестиційного бізнесу www.uaib.com.ua.
8. Офіційний сайт Фонду гарантування вкладів фізичних осіб www.fg.org.ua.
9. Офіційний сайт Українського бюро кредитних історій www.ubki.com.ua
10. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського <http://www.nbuv.gov.ua>